

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης 85/2021
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(ΤΜΗΜΑ Α΄)
Συνεδρίαση της 17^{ης} Μαΐου 2021**

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Ευγενία Βελώνη, Αντιπρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Στυλιανή Χαριτάκη, Δήμητρα Κεφάλα, Κωνσταντίνα Χριστοπούλου, Χριστίνα Διβάνη, Μαρία Σπάσου, Κωνσταντίνος Ζαμπάρας, Θεόδωρος Ράπτης, Παρασκευάς Χρυσοστομίδης, Φωτεινή Δεδούση, Κωνσταντίνος Γεωργιάδης, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Ουρανία Πατσοπούλου (γνώμη χωρίς ψήφο)

Αριθμός ερωτήματος: Το έγγραφο του Υπουργού Εξωτερικών, με αριθ. πρωτ. 84/27.04.2021.

Ερώτημα: Ερωτάται, ποια υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών είναι αρμόδια για τη διενέργεια ελέγχου χρηματοδοτήσεων από την πρώην Γενική Διεύθυνση της Υπηρεσίας Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ) προς συγκεκριμένη Μη Κυβερνητική Οργάνωση (ΜΚΟ) και της διαχείρισης που διεξήγαγε η τελευταία, καθώς και για τη σύνταξη της σχετικής έκθεσης, την ακρόαση των εμπλεκόμενων προσώπων και τη σύνταξη, μετά από προσδιορισμό των ευθυνόμενων για το έλλειμμα υπολόγων και των τυχόν συνευθυνόμενων προσώπων, σχεδίου καταλογιστικής πράξης που θα υποβληθεί στον Υπουργό Εξωτερικών ως αρμόδιο διατάκτη, ώστε να χωρήσει ο σχετικός καταλογισμός τους.

Στο πιο πάνω ερώτημα το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α΄ Τμήμα) γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Από το έγγραφο του ερωτήματος και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό:

- 1.** Με οριστική απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών κρίθηκαν ένοχοι και καταδικάστηκαν σε στερητικές της ελευθερίας και χρηματικές ποινές διάφορα πρόσωπα, ιδιώτες αλλά και υπάλληλοι και συνταξιούχοι του Ελληνικού Δημοσίου, για την τέλεση αδικημάτων, σε βάρος της περιουσίας του, σε βαθμό κακουργήματος.
- 2.** Επίσης, με αμετάκλητο βούλευμα του Συμβουλίου Εφετών Αθηνών, παραπέμφθηκαν να δικαστούν στο ακροατήριο του Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών ιδιώτες καθώς και υπάλληλοι και συνταξιούχοι του Ελληνικού Δημοσίου, για την τέλεση και ηθική αυτουργία στην τέλεση αδικημάτων, σε βάρος της περιουσίας του, σε βαθμό κακουργήματος.
- 3.** Οι πράξεις για τις οποίες καταδικάσθηκαν ή παραπέμπονται να δικαστούν οι παραπάνω κατηγορούμενοι αφορούν σε χρηματοδοτήσεις των ετών 2000, 2001, 2002 και 2003 της τότε Γενικής Διεύθυνσης της Υπηρεσίας Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ) του Υπουργείου Εξωτερικών (ΥΠΕΞ) προς αστική εταιρία-Μη Κυβερνητική Οργάνωση (ΜΚΟ), για την εκτέλεση προγραμμάτων αποναρκοθέτησης σε τρίτες χώρες, χωρίς να συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις, η δε ζημία του Ελληνικού Δημοσίου που φέρεται να επήλθε, ανέρχεται συνολικά στο ποσό των 8.985.598 ευρώ.
- 4.** Μετά την έκδοση της ως άνω δικαστικής απόφασης και του ως άνω βουλεύματος η ΥΔΑΣ, στην οποία διαβιβάστηκαν, προέβη σε έλεγχο της νομιμότητας των χρηματοδοτήσεων, που δόθηκαν για την προαναφερόμενη αιτία και της σχετικής διαχείρισης, κατά την έρευνα δε αυτή διαπιστώθηκαν ζητήματα νομιμότητας όσον αφορά τις εγκριτικές υπουργικές αποφάσεις και την αρχική χρηματοδότηση καθώς και πλημμελούς εκτέλεσης των προγραμμάτων, τα οποία η ΥΔΑΣ διατύπωσε σε σχετική έκθεσή της, που διαβίβασε στον Υπουργό Εξωτερικών και στη Γενική Επιθεώρηση του ΥΠΕΞ, για τις δικές τους ενέργειες. Όλα τα παραπάνω προγράμματα, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο έγγραφο του ερωτήματος, θεωρούνται ως τακτοποιηθέντα («κλειστά»), δεδομένου ότι έχουν εγκριθεί τόσο η τελική τους έκθεση όσο και ο οικονομικός απολογισμός τους, τα δε σχετικά χρηματικά εντάλματα έχουν θεωρηθεί και εξοφληθεί.

5. Στη συνέχεια, ο Υπουργός Εξωτερικών ζήτησε από τη Γενική Επιθεώρηση του ΥΠΕΞ τη σύνταξη και αποστολή σχετικής έκθεσης ελέγχου και καταλογιστικών πράξεων. Η Υπηρεσία αυτή με σχετικό έγγραφό της προς τον Υπουργό, επικαλούμενη και τη σύσταση με το ν. 4781/28.02.2021 (Α'31) «Αυτοτελούς Γραφείου Εκκρεμών Συμβάσεων ΥΔΑΣ» (άρθρο 478 παρ.8), εκφράζει την άποψη ότι δεν έχει τη δυνατότητα ούτε, κυρίως, την αρμοδιότητα για τη διενέργεια ελέγχου των παραπάνω χρηματοδοτήσεων προς την ΜΚΟ και της διαχείρισης που αυτή διεξήγαγε, ούτε για τη διενέργεια της διαδικασίας τυχόν καταλογισμού κατά των υπολόγων και των τυχόν συνευθυνόμενων προσώπων. Αναρμόδια επίσης για τη συγκεκριμένη κατηγορία υποθέσεων θεωρεί ότι είναι και η Ζ' Γενική Διεύθυνση του ΥΠΕΞ, σε σχετικό έγγραφό της προς το Γραφείο Νομικού Συμβούλου του ΥΠΕΞ.

6. Κατόπιν τούτων, υποβλήθηκε από τον Υπουργό Εξωτερικών το ερώτημα που αναφέρεται στην περίληψη της παρούσας.

Νομικό πλαίσιο

7. Στα άρθρα 10, 12 και 18 του ν. 2731/1999 «*Ρύθμιση θεμάτων Διμερούς Κρατικής Αναπτυξιακής Συνεργασίας και Βοήθειας, ρύθμιση θεμάτων Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων και άλλες διατάξεις*» (Α' 138), ο οποίος ίσχυε μέχρι 27.02.2021¹, ορίζονταν :

« Άρθρο 10

Το Υπουργείο Εξωτερικών είναι αρμόδιο για το συντονισμό των δράσεων που εκτελούνται από Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) και που αποβλέπουν σε αναπτυξιακούς σκοπούς ή στην παροχή επείγουσας ανθρωπιστικής ή επισιτιστικής βοήθειας σε περίπτωση φυσικών καταστροφών ή άλλων έκτακτων καταστάσεων.

Άρθρο 12

1...2. Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις που χρηματοδοτούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό για την εκτέλεση συγκεκριμένων προγραμμάτων βοήθειας υποχρεούνται κατά το πέρας κάθε προγράμματος να προβαίνουν στην υποβολή λεπτομερών εκθέσεων περί της εκτελέσεως του προγράμματος και δικαιολογητικών για τις γενόμενες δαπάνες, απολογιστικά και για το σύνολο των δαπανών, λαμβανομένων υπόψη και των συνθηκών που επικρατούν στη χώρα

¹ Ο ν. 2731/1999 καταργήθηκε με το άρθρο 479 περ. η' του ν. 4781/2021 (Α' 31).

αποστολής (...). Οι εκθέσεις αυτές υποβάλλονται στην ΥΔΑΣ του Υπουργείου Εξωτερικών. (...).

Άρθρο 18

1. Συνιστάται ως ανεξάρτητη υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών, υπαγόμενη απευθείας στον Υπουργό Εξωτερικών, Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ) (...). α. Γενική αρμοδιότητα της ΥΔΑΣ είναι η εποπτεία, ο συντονισμός και η προώθηση των δράσεων και προγραμμάτων επείγουσας ανθρωπιστικής, επισιτιστικής ή άλλης μορφής βοήθειας, καθώς και βοήθειας αναδιάρθρωσης και αποκατάστασης των αναπτυσσόμενων χωρών, που προωθούνται μέσω ΜΚΟ (...). 2. Ειδικότερα η ΥΔΑΣ: α. Είναι αρμόδια για τη χρηματοδότηση των δράσεων ανθρωπιστικής και αναπτυξιακής βοήθειας κατά το άρθρο 10 του παρόντος και εποπτεύει και συντονίζει την εκτέλεσή τους στις αναπτυσσόμενες χώρες ...3...4... 5. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εξωτερικών, καθορίζεται η οργάνωση, η διάρθρωση, η στελέχωση, η χρηματοδότηση και η εν γένει λειτουργία της ΥΔΑΣ κατά τρόπο που να διασφαλίζεται η αποτελεσματική εκτέλεση της πολιτικής αναπτυξιακής συνεργασίας, μέσω ΜΚΟ, των δράσεων επείγοντος χαρακτήρα. (...)².

8. Στα άρθρα 12³, 15 και 16 του ν. 3492/2006 «Οργάνωση συστήματος ελέγχου για τη διασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης του Κρατικού Προϋπολογισμού και των εκτός του Κρατικού Προϋπολογισμού φορέων και άλλες διατάξεις» (Α' 210), όπως ισχύει, ορίζονται:

« Άρθρο 12

Σύσταση μονάδων εσωτερικού ελέγχου

1... Στο Υπουργείο Εξωτερικών οι αρμοδιότητες των μονάδων εσωτερικού ελέγχου ασκούνται από τη Γενική Επιθεώρηση του Υπουργείου⁴.

² Εκδόθηκε σχετικά το π.δ. 224/2000 «Για την οργάνωση, στελέχωση και λειτουργία της Υπηρεσίας Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ) του Υπουργείου Εξωτερικών» Α' 193», το οποίο, κατά ρητή πρόβλεψη του άρθρου 477 παρ. 1 του ν. 4781/2021, παρά την κατάργησή του με τη διάταξη του άρθρου 479 περ. δ' του ίδιου νόμου, παραμένει σε ισχύ μέχρι την έκδοση του διατάγματος που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 476 του αυτού νόμου.

³ Το άρθρο 12 του ν. 3492/2006 καταργήθηκε με το άρθρο 83 παρ. 2 του ν. 4795/2021 «Σύστημα εσωτερικού ελέγχου του Δημόσιου Τομέα, Σύμβουλος Ακεραιότητας στη Δημόσια Διοίκηση κ.α. διατάξεις.» (Α' 62/17.04.2021), εκτός από το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1, το οποίο είχε προστεθεί με το άρθρο 10 παρ.1 του ν. 4148/2013 (Α' 99).

⁴ Η Γενική Επιθεώρηση, σύμφωνα με το άρθρο 12 παρ. 2 του ν. 3566/2007, (προϊσχύσας Οργανισμός του ΥΠΕΞ/ Α'117), όπως ίσχυε με την προσθήκη εδαφίου με το άρθρο 10 παρ.2 του ν. 4148/2013 (Α'99/26.04.2013), αποτελούσε «...τη μόνιμη και τακτική ελεγκτική υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών» και ήταν «αρμόδια για τον έλεγχο, επιθεώρηση και εποπτεία

Άρθρο 15

Αρμοδιότητες Ελεγκτικών Οργάνων

1. Στους Δημοσιονομικούς Ελεγκτές ανήκουν οι παρακάτω αρμοδιότητες:

α) ... β) ο έλεγχος ή ο συμπληρωματικός έλεγχος της νομιμότητας και κανονικότητας των δαπανών, της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης των πόρων και της ορθής είσπραξης και εμφάνισης των εσόδων των φορέων, καθώς και της διαχείρισης της περιουσίας τους, για τον εντοπισμό και την αποτροπή φαινομένων κακοδιοίκησης και κακοδιαχείρισης, κατάχρησης, σπατάλης, απάτης ή διαφθοράς, γ) ..., δ) ..., ε) ..., στ) ..., ζ) ο έκτακτος έλεγχος ή ο συμπληρωματικός έλεγχος της διαχείρισης παγίων προκαταβολών, καθώς και των δημοσίων υπολόγων (άρθρο 54 του ν. 2362/1995) και δημοσίων διαχειρίσεων.(...).

Άρθρο 16

Διαδικασία μετά το πέρας του ελέγχου.

1. Μετά το πέρας του ελέγχου οι Δημοσιονομικοί Ελεγκτές ή οι ελεγκτικές ομάδες συντάσσουν έκθεση εντός προθεσμίας ενός (1) μηνός, η οποία μπορεί να παρατείνεται με αιτιολογημένη απόφαση του Προϊσταμένου της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων. 2. Εάν διαπιστώνονται ελλείμματα, πληρωμή αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών ή μη νόμιμων δαπανών, φθορά ή απώλεια τίτλων, απαιτήσεων και περιουσιακών στοιχείων του ελεγχόμενου φορέα, που δεν οφείλονται σε ανωτέρα βία ή απρόβλεπτα γεγονότα, ενεργείται ή προτείνεται καταλογισμός σε βάρος: α) του υπευθύνου που από δόλο ή βαριά αμέλεια προέβη σε παράνομες πράξεις ή παραλείψεις ή συνέπραξε στην έκδοση αυτών ή στη μη τήρηση των νόμιμων διαδικασιών πραγματοποίησης της δαπάνης, β) του προϊσταμένου του, αν αμέλησε να ασκήσει την επιβαλλόμενη από τη θέση του εποπτεία και να αποτρέψει την πραγμάτωση της μη νόμιμης πληρωμής, γ) του λαβόντα, αν έχει συντελέσει υπαίτια στη μη νόμιμη πληρωμή και σε κάθε περίπτωση αχρεώστητης πληρωμής, ανεξάρτητα από υπαιτιότητα αυτού, δ) των οργάνων διοίκησης του φορέα, αν έχουν συντελέσει υπαιτίως στη μη νόμιμη πληρωμή. (...). Σε περίπτωση καταλογισμού σε βάρος περισσότερων προσώπων, αυτά ευθύνονται αλληλεγγύως εις ολόκληρον. (...).

των Πρεσβειών, Μόνιμων Αντιπροσωπειών και Γραφείων Συνδέσμων, καθώς και των έμμισθων και άμισθων Προξενικών Αρχών» καθώς και «για θέματα οικονομικού ελέγχου όλων των Διευθύνσεων και Μονάδων της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εξωτερικών, καθώς και των δημόσιων υπολόγων που υπηρετούν σε αυτές».

9. Στα άρθρα 150 και 152 του ν. 4270/2014 « Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ – Δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις. Δημόσιο Λογιστικό κ.λπ» (Α' 143), όπως ισχύει, ορίζονται :

«Άρθρο 150

Διακρίσεις και εποπτεία δημοσίων υπολόγων.

1. Δημόσιος υπόλογος είναι όποιος διαχειρίζεται, έστω και χωρίς νόμιμη εξουσιοδότηση, χρήματα, αξίες ή υλικό που ανήκουν στο Δημόσιο ή σε Ν.Π.Δ.Δ., καθώς και οποιοσδήποτε άλλος θεωρείται από το νόμο δημόσιος υπόλογος. 2. (...)

3. Οι δημόσιοι υπόλογοι υπάγονται στον έλεγχο και εποπτεία: α. Του Υπουργού Οικονομικών (...). β. Του οικείου Διατάκτη. γ... Κατά τον έλεγχο και εποπτεία των υπολόγων των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου αυτής, εφαρμόζονται οι διατάξεις περί Οικονομικής Επιθεώρησης του Υπουργείου Οικονομικών.⁵

Άρθρο 152-

Ελλείμματα και ευθύνες δημοσίων υπολόγων – Καταλογισμοί.

1. Έλλειμμα δημοσίου υπολόγου είναι οποιαδήποτε έλλειψη χρημάτων, αξιών και υλικού που διαπιστώνεται με τη νόμιμη διαδικασία στη διαχείρισή του, καθώς και οποιαδήποτε άλλη κατάσταση διαχείρισης που θεωρείται έλλειμμα από το νόμο. Ως έλλειμμα θεωρείται και κάθε πληρωμή που : α... β. Έγινε χωρίς τα προβλεπόμενα από τις ισχύουσες διατάξεις δικαιολογητικά. γ. Αφορά δαπάνες για τις οποίες δεν έχουν τηρηθεί οι νόμιμες διαδικασίες εκ μέρους του υπολόγου. δ. Έχει γίνει αχρεώστητα από υπαιτιότητα του υπολόγου. ε...

3. Το έλλειμμα που παρουσιάζουν οι δημόσιοι υπόλογοι καταλογίζεται με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση από τους οικείους διατάκτες που το διαπίστωσαν και τα αρμόδια όργανα για την επιθεώρηση των υπολόγων, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 4 του άρθρου αυτού. (...)

---

⁵ Ο θεσμός της Οικονομικής Επιθεώρησης υπήρχε από το έτος 1859, ανασυγκροτήθηκε ως Υπηρεσία με το άρθρο 2 του ν. 2343/1995, το π.δ. 211/1996 και το π.δ. 156/2001 και καταργήθηκε με το άρθρο 26 του ν. 3492/2006 από την ημερομηνία έναρξης λειτουργίας των οργανικών μονάδων και των συλλογικών οργανικών μονάδων της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων (Γ.Δ.Δ.Ε.). Με το άρθρο 1 παρ. Ε' του ν. 4254/2014 ορίστηκε η 30.06.2014, ως χρόνος παύσης λειτουργίας της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικής Επιθεώρησης και των οργανικών μονάδων αυτής (πρβλ. Γνωμ ΟΛΝΣΚ 123/2017, ΓνωμΝΣΚ 104/2019, 58/2016).

4. Στις περιπτώσεις πληρωμής μη νόμιμων δαπανών καταλογίζεται: α. στα υπηρεσιακά όργανα που από δόλο ή βαρεία αμέλεια έχουν εκδώσει παράνομες διοικητικές πράξεις ή έχουν συμπράξει στη μη τήρηση των νόμιμων διαδικασιών πραγματοποίησης της δαπάνης και β. στους λαβόντες, εφόσον υπέχουν ευθύνη για τη μη τήρηση των ανωτέρω διαδικασιών. Στους λαβόντες καταλογίζεται και σε κάθε περίπτωση αχρεώστητης πληρωμής. (...)

6. Επί μη νόμιμων πληρωμών, το έλλειμμα καταλογίζεται εις ολόκληρον και στους λαβόντες, τα ποσά δε που καταβάλλονται στο Δημόσιο από τον καταλογισθέντα υπόλογο βεβαιώνονται υπέρ αυτού, με αίτησή του, σε βάρος του λαβόντος και εισπράττονται κατά τις διατάξεις περί είσπραξης δημοσίων εσόδων. (...).»

10. Στα άρθρα 21, 22, 24, 199, 200, 201, 203 και 478 του ν. 4781/2021 «Οργάνωση και λειτουργία Υπουργείου Εξωτερικών, Συμβούλιο Αποδήμου Ελληνισμού, ρύθμιση θεμάτων διεθνούς αναπτυξιακής συνεργασίας και ανθρωπιστικής βοήθειας και άλλες διατάξεις» (Α' 31)⁶, ορίζονται :

«Άρθρο 21

Αρμοδιότητες Γενικής Επιθεώρησης

1. Η Γενική Επιθεώρηση υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Εξωτερικών και είναι αρμόδια για το Υπουργείο και τους εποπτευόμενους από αυτό φορείς, οι οποίοι δεν έχουν δική τους Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου. Είναι επίσης αρμόδια για τον έλεγχο, την επιθεώρηση και εποπτεία των πρεσβειών, μόνιμων αντιπροσωπειών, Γραφείων Συνδέσμων, καθώς και των έμμισθων και άμισθων προξενικών Αρχών.

2. Η Γενική Επιθεώρηση έχει τους ακόλουθους επιχειρησιακούς στόχους: α)..., β) την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στην ηγεσία του Υπουργείου με στόχο τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνου και των διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου, γ)..., δ) τον εντοπισμό και την άμεση και αποτελεσματική διερεύνηση υποθέσεων παράτυπης συμπεριφοράς, παραβίασης της ακεραιότητας και διαφθοράς, η οποία συντελείται με την εμπλοκή υπαλλήλων του Υπουργείου ή των εποπτευόμενων φορέων, σε ποινικά αδικήματα και πειθαρχικά παραπτώματα.(...)

---

⁶ Ο ν. 4781/2021 που, σύμφωνα με το άρθρο 492 αυτού, ισχύει από τη δημοσίευσή του στις 28.02.2021 στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, αντικατέστησε το ν. 3566/2007 «Κώδικας Οργανισμού Υπουργείου Εξωτερικών» (Α'117). Ο τελευταίος αυτός νόμος ίσχυε μέχρι 27.02.2021, οπότε και καταργήθηκε με το άρθρο 479 περ. α' του πρώτου των ως άνω νόμων (4781/2021).

Άρθρο 22

Διάρθρωση Γενικής Επιθεώρησης

Η Γενική Επιθεώρηση διαρθρώνεται σε δύο (2) Γραφεία, επιπέδου Τμήματος, ως εξής: α) ..... β) το Γραφείο Ελέγχου και Διερεύνησης Καταγγελιών.

Άρθρο 24

Αρμοδιότητες Γραφείου Ελέγχου και Διερεύνησης Καταγγελιών

Το Γραφείο Ελέγχου και Διερεύνησης Καταγγελιών είναι αρμόδιο για: α) τον εντοπισμό και τη διερεύνηση των υποθέσεων παραβίασης της ακεραιότητας και διαφθοράς στις οποίες φέρονται να εμπλέκονται υπάλληλοι του Υπουργείου ή του εποπτευόμενου φορέα, β) ... γ) ... δ) τη διερεύνηση, την επεξεργασία, τη σύνθεση, την ανάλυση, την αξιολόγηση και την αξιοποίηση πληροφοριών, καταγγελιών και στοιχείων, που αφορούν στην εμπλοκή υπαλλήλων του Υπουργείου ή του εποπτευόμενου φορέα σε πειθαρχικά και ποινικά αδικήματα, ε) τη διενέργεια στοχευμένου οικονομικού και διαχειριστικού ελέγχου δημόσιων υπολόγων και δημόσιων διαχειρίσεων, καθώς και τον καταλογισμό των ευθυνόμενων, ζ) την τήρηση αρχείου των υποθέσεων που χειρίζεται το Γραφείο και την εισήγηση στον Προϊστάμενο της Γενικής Επιθεώρησης για την αρχειοθέτηση των καταγγελιών, που κρίνονται ασαφείς ή ασήμαντες, καθώς και την επανεξέταση παλαιών υποθέσεων για τον εντοπισμό στοιχείων που μπορούν να αξιοποιηθούν προς περαιτέρω έρευνα.

Άρθρο 199

Αρμοδιότητες Ζ' Γενικής Διεύθυνσης Αναπτυξιακής και Ανθρωπιστικής Αρωγής

1. .... 2. Αντικείμενο της Ζ' Γενικής Διεύθυνσης Αναπτυξιακής και Ανθρωπιστικής Αρωγής είναι η προαγωγή, διαχείριση και εκτέλεση της εθνικής πολιτικής διεθνούς αναπτυξιακής συνεργασίας. Ειδικότερα η Διεύθυνση Αναπτυξιακής και Ανθρωπιστικής Αρωγής είναι αρμόδια για: α) ..., β) ..., γ) ..., δ) τη διαχείριση των πιστώσεων της αναπτυξιακής συνεργασίας που εγγράφονται για τον σκοπό αυτό στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εξωτερικών ως και πόρων ή δωρεών που της μεταβιβάζονται από υπουργεία, οργανισμούς και δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, ε) τη χρηματοδότηση, τον συντονισμό και την εποπτεία δράσεων αναπτυξιακής και ανθρωπιστικής βοήθειας (...).

Άρθρο 200

Διάρθρωση και στελέχωση της Ζ' Γενικής Διεύθυνσης Αναπτυξιακής και Ανθρωπιστικής Αρωγής

1. Η Ζ΄ Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακής και Ανθρωπιστικής Αρωγής διαρθρώνεται ως εξής: α) Ζ1 Διεύθυνση Ελέγχου (...).

Άρθρο 201

Διάρθρωση Ζ1 Διεύθυνσης Ελέγχου

Η Ζ1 Διεύθυνση Ελέγχου διαρθρώνεται σε τρία Τμήματα: α) ..., β) Τμήμα ΙΙ Ελέγχου, γ) ...

Άρθρο 203

Αρμοδιότητες Τμήματος ΙΙ Ελέγχου.

Το Τμήμα ΙΙ Ελέγχου είναι αρμόδιο για : α) τον έλεγχο των έργων/δράσεων που υλοποιούνται από τη Ζ΄ Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακής και Ανθρωπιστικής Αρωγής, τους φορείς υλοποίησης προγραμμάτων και τους διεθνείς οργανισμούς, παγκόσμιους και περιφερειακούς. Ο έλεγχος περιλαμβάνει την εξέταση των υποβαλλόμενων εκθέσεων και οικονομικών απολογισμών, την πληρότητα του φακέλου των υποβαλλόμενων παραστατικών δαπανών και την εξέταση αφενός της συνάφειας των τελευταίων με το αντικείμενο του έργου/δράσης και αφετέρου της εμπρόθεσμης πραγματοποίησης των σχετικών δαπανών (...). Με την ολοκλήρωση του ελέγχου, ο επικεφαλής του Τμήματος συντάσσει Εισήγηση Ολοκλήρωσης Δράσης/Έργου (Ε.Ο.Δ.Ε.), η οποία περιέχει θετική ή αρνητική κρίση ως προς την επιτυχή ολοκλήρωση της δράσης/έργου. Η Ε.Ο.Δ.Ε. παραδίδεται στον Διευθυντή της Ζ1 Διεύθυνσης, ο οποίος, εφόσον συμφωνεί με το περιεχόμενό της, την καταθέτει στον Γενικό Διευθυντή της Ζ΄ Γενικής Διεύθυνσης Αναπτυξιακής και Ανθρωπιστικής Αρωγής. Σε περίπτωση που ο τελευταίος δεν κάνει αποδεκτή την Ε.Ο.Δ.Ε., διενεργείται δευτερογενής (ex post) έλεγχος, με τη συμμετοχή του Γραφείου Αξιολόγησης και Στατιστικών Δεδομένων. Κατά τη διενέργεια του ελέγχου, είναι δυνατό να ζητηθεί η συνδρομή εξωτερικών συμβούλων/ φορέων, συμπεριλαμβανομένων ορκωτών ελεγκτών, τα πορίσματα των οποίων συνεκτιμώνται για την εκφορά τελικής κρίσης, ως προς την αποδοχή (πλήρη ή μερική) ή την απόρριψη της πραγματοποιηθείσας δράσης/έργου. Η εν λόγω διαδικασία δεν μεταβάλλει τις αρμοδιότητες των ελεγκτικών οργάνων του Δημοσίου. Το αποτέλεσμα των ανωτέρω ελέγχων οδηγεί σε αποδοχή ή αναγνώριση μερικής ολοκλήρωσης ή απόρριψη της δράσης/έργου. Μετά το πέρας της διαδικασίας, το Τμήμα μεριμνά για την προώθηση των παραστατικών στις αρμόδιες υπηρεσίες για τον περαιτέρω έλεγχο, την εκκαθάριση και πληρωμή των δαπανών.

β) τη διενέργεια έκτακτων ελέγχων σε όλα τα στάδια των έργων/δράσεων που χρηματοδοτούνται από τη Ζ΄ Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακής και Ανθρωπιστικής Αρωγής, κατόπιν εισήγησης του Διευθυντή της Ζ1 Διεύθυνσης και έγκρισης του Γενικού Διευθυντή της,

γ) τη σύνταξη σχεδίων καταγγελιών, αποφάσεων καταλογισμού και χρηματικών καταλόγων, σε περίπτωση πλημμελούς ή κακής εκτέλεσης της σύμβασης από τον φορέα υλοποίησης της δράσης/έργου,

δ) την ενημέρωση των φορέων υλοποίησης των δράσεων/έργων, αναφορικά με τον τρόπο υποβολής των οικονομικών απολογισμών στα διάφορα στάδια υλοποίησης των τελευταίων.

Άρθρο 478

Μεταβατικές διατάξεις

(...) 8. α) Συστήνεται «Αυτοτελές Γραφείο Εκκρεμών Συμβάσεων πρώην ΥΔΑΣ» το οποίο είναι αρμόδιο για την εκκαθάριση των συμβάσεων της πρώην Υπηρεσίας Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ), ο δημοσιονομικός έλεγχος των οποίων δεν έχει ολοκληρωθεί.

β) Στο «Αυτοτελές Γραφείο Εκκρεμών Συμβάσεων πρώην ΥΔΑΣ» περιέρχονται οι συνδεδεμένες με το έργο της εκκαθάρισης αρμοδιότητες των Διευθύνσεων ΥΔΑΣ 1, ΥΔΑΣ 2, ΥΔΑΣ 3, ΥΔΑΣ 4, ΥΔΑΣ 5 και ΥΔΑΣ 6, όπως αυτές ορίζονται στα άρθρα 9 έως 14 του π.δ. 224/2000 (Α΄ 193), καθώς και στον ν. 2731/1999 (Α΄ 138). Στις αρμοδιότητες αυτές περιλαμβάνονται, ιδίως, η όχληση των αντισυμβαλλομένων, σε περίπτωση οφειλής τους προς την Υπηρεσία, η καταγγελία των σχετικών συμβάσεων, η κίνηση της διαδικασίας καταλογισμού των οφειλομένων, η σύνταξη χρηματικών καταλόγων και η αποστολή τους στις αρμόδιες ΔΟΥ, η προετοιμασία των απόψεων της Υπηρεσίας στις διαφορές που εκκρεμούν ενώπιον της Δικαιοσύνης, ο επανέλεγχος των εκκρεμών συμβάσεων και η συνεργασία με τα ελεγκτικά όργανα του Δημοσίου, προς υποβοήθηση του έργου τους (...).

Ερμηνεία διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται και του σκοπού που εξυπηρετούν, συνάγονται τα ακόλουθα:

11. Η Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ) είχε συσταθεί με τη διάταξη του άρθρου 18 του ν. 2731/1999 ως ανεξάρτητη υπηρεσία του ΥΠΕΞ,

υπαγόμενη απευθείας στον Υπουργό Εξωτερικών, με αρμοδιότητα την εποπτεία, το συντονισμό και την προώθηση των δράσεων και προγραμμάτων επείγουσας ανθρωπιστικής, επισιτιστικής ή άλλης μορφής βοήθειας για την αναδιάρθρωση και αποκατάσταση υποδομών των αναπτυσσόμενων Χωρών, που προωθούνταν κατά κύριο λόγο μέσω των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ)⁷.

12. Οι συμβάσεις χρηματοδότησης, που είχε συνάψει γενικά η παραπάνω Υπηρεσία (ΥΔΑΣ) με ΜΚΟ για την εκτέλεση διαφόρων προγραμμάτων προς εκπλήρωση δημόσιων σκοπών, στο πλαίσιο άσκησης της Εξωτερικής Πολιτικής και των Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων της Χώρας, όπως γίνεται δεκτό, έχουν το χαρακτήρα διοικητικής σύμβασης, αφού αφορούν διαχείριση από τις ΜΚΟ χρημάτων του Δημοσίου (ΑΕΔ 7/2019, ΣτΕ 3507/2015, ΝΣΚ 78/2018, ΝΣΚ 274/2016). Εκ του λόγου τούτου, για τη διαχείριση των χρημάτων αυτών κατά την εκτέλεση των σχετικών προγραμμάτων, οι ΜΚΟ καθίστανται υπόλογοι έναντι του Δημοσίου και υπόκεινται, κατά τις οικείες διατάξεις, σε διαχειριστικό έλεγχο, εάν δε από τον έλεγχο αυτό διαπιστωθεί έλλειμμα, το χρηματικό ποσό του ελλείμματος αυτού καταλογίζεται σε βάρος τους και σε τυχόν συνευθυνόμενους, με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του Υπουργού Εξωτερικών, ως αρμόδιου διατάκτη, σύμφωνα με την διάταξη της παραγράφου 3 του άρθρου 152 του ν. 4270/2014 (ΝΣΚ 78/2018 με τις εκεί παραπομπές σε νομολογία).

13. Κατά συνέπεια τούτων, ΜΚΟ η οποία χρηματοδοτήθηκε από την ΥΔΑΣ με χρήματα του Δημοσίου, για την εκτέλεση συγκεκριμένου προγράμματος με τον στο ιστορικό αναφερόμενο δημόσιο σκοπό (αποναρκοθέτησης σε τρίτες χώρες), καθίσταται για τη διαχείριση των χρημάτων αυτών υπόλογος έναντι του Δημοσίου, σε περίπτωση δε διαπίστωσης ελλείμματος, κατόπιν διενέργειας κατά τις οικείες διατάξεις διαχειριστικού ελέγχου, συντρέχει περίπτωση καταλογισμού σύμφωνα με τα παραπάνω.

14. Με τις διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 3492/2006, συστάθηκαν μονάδες εσωτερικού ελέγχου σε όλα τα Υπουργεία και τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις της Χώρας, οι οποίες υπήχθησαν απευθείας στον οικείο Υπουργό ή τον οικείο

---

⁷ Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις είναι τα νομίμως συνεστημένα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που έχουν ως κύριο αντικείμενο την παροχή επείγουσας ανθρωπιστικής και αναπτυξιακής βοήθειας προς τους πληθυσμούς των αναπτυσσόμενων ή υπό μετάβαση χωρών, προκειμένου να συντελέσουν στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη τους καθώς και στη μείωση της φτώχειας. Απαραίτητη προϋπόθεση για συνεργασία της ΥΔΑΣ με ΜΚΟ αποτελούσε η προηγούμενη εγγραφή της ΜΚΟ στο Ειδικό Μητρώο ΜΚΟ που τηρείτο από την ΥΔΑΣ (άρθρο 11 του ν. 2731/1999).

προϊστάμενο της Αποκεντρωμένης Διοίκησης του Κράτους. Από την παραπάνω διάταξη, καθώς και από εκείνες των άρθρων 15 και 16 του ίδιου νόμου προκύπτει ότι, η άσκηση αρμοδιοτήτων οικονομικού και διαχειριστικού ελέγχου, τακτικού ή έκτακτου, επί των υπηρεσιών των Υπουργείων και των εποπτευομένων από αυτά φορέων, είχε ανατεθεί στις παραπάνω μονάδες εσωτερικού ελέγχου (πρβλ. και ΝΣΚ 40/2017) και συνεπώς είχε ανατεθεί και η αρμοδιότητα καταλογισμού των υπολόγων των φορέων και των συνυπεύθυνων προσώπων για άπιστη διαχείριση.

15. Όσον αφορά δε το Υπουργείο Εξωτερικών η αρμοδιότητα αυτή, κατά τη ρητή πρόβλεψη του άρθρου 12⁸ του προϊσχύσαντα Οργανισμού του ΥΠΕΞ (ν. 3566/2007), που ίσχυε μέχρι 27.02.2021, είχε ανατεθεί στη Γενική Επιθεώρηση του Υπουργείου Εξωτερικών, αρμόδια για θέματα οικονομικού ελέγχου όλων των Διευθύνσεων και Μονάδων της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου, καθώς και των δημοσίων υπολόγων που υπηρετούν σε αυτές.

16. Οι παραπάνω μονάδες εσωτερικού ελέγχου καταργήθηκαν, με την κατάργηση του άρθρου 12 του ν. 3492/2006, με το άρθρο 83 παρ. 2 ν. 4795/2021, με εξαίρεση το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του προαναφερόμενου άρθρου 12, στο οποίο προβλέπεται ότι *«Στο Υπουργείο Εξωτερικών οι αρμοδιότητες των μονάδων εσωτερικού ελέγχου ασκούνται από τη Γενική Επιθεώρηση του Υπουργείου»*, διατηρούμενης έτσι της Γενικής Επιθεώρησης του Υπουργείου Εξωτερικών, ως μονάδας εσωτερικού ελέγχου του Υπουργείου αυτού.

17. Με τον ν. 4781/2021 συστάθηκε, ως νέα δομή για την αναπτυξιακή και Ανθρωπιστική Αρωγή, η Ζ΄ Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακής και Ανθρωπιστικής Αρωγής (άρθρο 199), η οποία, ενταγμένη στο Οργανόγραμμα του Υπουργείου, αντικαθιστά την ΥΔΑΣ που εισήλθε σε καθεστώς «εκκαθάρισης»⁹. Με τις διατάξεις του νόμου τούτου στην προαναφερθείσα Γενική Διεύθυνση και τις επί μέρους Υπηρεσίες της (Διευθύνσεις και Γραφεία) ανατίθενται οι προσδιοριζόμενες στα άρθρα 199 έως 213 αρμοδιότητες, μεταξύ των οποίων ο έλεγχος των έργων/δράσεων που υλοποιούνται από τη Γενική αυτή Διεύθυνση, τους φορείς υλοποίησης προγραμμάτων και τους διεθνείς οργανισμούς, παγκόσμιους και περιφερειακούς (άρθρο 203, Τμήμα ΙΙ Ελέγχου / Διεύθυνση Ζ1

---

⁸ Βλ. υποσημείωση.

⁹ Βλ. αιτιολογική έκθεση ν. 4781/2021.

Ελέγχου) και κατά συνέπεια και ο έλεγχος της εκτέλεσης των συμβάσεων που θα συναφθούν εφεξής, στο πλαίσιο των παραπάνω έργων/δράσεων.

18. Ο έλεγχος αυτός, όπως προκύπτει και από τις περιπτώσεις β', γ' και δ' του άρθρου 203 του παραπάνω νόμου, αφορά στα στάδια υλοποίησης του έργου (διενέργεια εκτάκτων ελέγχων σε όλα τα στάδια των δράσεων/έργων που χρηματοδοτούνται από τη Ζ' Γενική Διεύθυνση, σύνταξη σχεδίων καταγγελιών, ενημέρωση φορέων υλοποίησης των δράσεων/ έργων αναφορικά με τον τρόπο υποβολής των οικονομικών απολογισμών), στη δε περίπτωση γ', αναφέρεται ρητά ότι η Ζ1 Δ/ση είναι αρμόδια για « ... τη σύνταξη αποφάσεων καταλογισμού και χρηματικών καταλόγων, σε περίπτωση πλημμελούς ή κακής εκτέλεσης της σύμβασης από το φορέα υλοποίησης της δράσης έργου». Πρόκειται, δηλαδή, για αρμοδιότητες που συνεχονται με την ιδιότητα της Ζ' Γενικής Διεύθυνσης ως αντισυμβαλλόμενης, στο πλαίσιο μίας σύμβασης χρηματοδότησης για την παροχή ανθρωπιστικής ή αναπτυξιακής βοήθειας και εξαντλούνται χρονικά με την εκτέλεση της σύμβασης αυτής.

19. Επομένως, από την επισκόπηση των διατάξεων του ν. 4781/2021 δεν προκύπτει αρμοδιότητα των υπηρεσιών της συσταθείσας με τον νόμο αυτό Ζ' Γενικής Διεύθυνσης του ΥΠΕΞ για έλεγχο παρανόμων πράξεων και παραλείψεων που προέκυψαν κατά την έγκριση της χρηματοδότησης, το στάδιο σύναψης της σύμβασης ή κατά τη διαδικασία των πληρωμών, ούτε γενικά για τον καταλογισμό του φορέα υλοποίησης της δράσης του έργου ή άλλων συνευθυνόμενων προσώπων, παρά μόνο για πλημμελή ή κακή εκτέλεση του έργου.

20. Εξάλλου, ειδικά για την εκκαθάριση των εκκρεμών συμβάσεων της πρώην ΥΔΑΣ, ο δημοσιονομικός έλεγχος των οποίων δεν έχει ολοκληρωθεί, συστάθηκε, με τις μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 478 του προαναφερόμενου νόμου (4781/2021) νέα Υπηρεσία, τιτλοφορούμενη «Αυτοτελές Γραφείο Εκκρεμών Συμβάσεων πρώην ΥΔΑΣ» (παρ. 8 περ. α' και 8 περ. β'), η αρμοδιότητα της οποίας, κατά τη σαφή γραμματική διατύπωση της διάταξης της περίπτωσης α' της παρ. 8, δεν εκτείνεται σε συμβάσεις που έχουν τακτοποιηθεί δημοσιονομικά. Δηλαδή, η αρμοδιότητα του Αυτοτελούς Γραφείου Εκκρεμών Συμβάσεων πρώην ΥΔΑΣ περιορίζεται στις πηγάζουσες από την ίδια τη σύμβαση πλημμέλειες, εφόσον αυτή είναι εκκρεμής και στο πλαίσιο του πρωτογενούς ελέγχου που αυτό ασκεί κατά το στάδιο της εκκαθάρισής της.

21. Τα παραπάνω προκύπτουν όχι μόνον από τον τίτλο του Γραφείου, («*Αυτοτελές Γραφείο Εκκρεμών Συμβάσεων*»), αλλά και από τα διαλαμβανόμενα στην περίπτωση β΄ της παρ. 8 του παραπάνω άρθρου 478, όπου γίνεται αναφορά σε «*καταγγελία*» των συμβάσεων – η καταγγελία αφορά μόνον εκκρεμείς συμβάσεις και όχι δημοσιονομικώς τακτοποιημένες – και σε συνέχεια αυτής (καταγγελίας) στην «*κίνηση της διαδικασίας καταλογισμού των οφειλομένων*», σε «*επανελέγχο των εκκρεμών συμβάσεων*» και όχι εκείνων που έχουν τακτοποιηθεί δημοσιονομικά, καθώς και συνεργασία με τα ελεγκτικά όργανα του Δημοσίου προς υποβοήθηση του έργου τους. Τέλος, κατά τα διαλαμβανόμενα στην περ. δ΄ της ίδιας παραγράφου, το Γραφείο παύει να λειτουργεί και καταργείται όταν εκκαθαρισθεί το σύνολο των εκκρεμών συμβάσεων ή και νωρίτερα.

22. Περαιτέρω, από τη γενική θεώρηση των διατάξεων των άρθρων 21-26 του αυτού ως άνω νόμου (4781/2021) σαφώς προκύπτει ότι η Υπηρεσία Γενικής Επιθεώρησης του ΥΠΕΞ συστάθηκε και λειτουργεί ως μονάδα εσωτερικού ελέγχου του Υπουργείου αυτού (άρθρο 21 παρ. 1) και ότι το αντικείμενο της αρμοδιότητάς της (άρθρο 21 παρ. 2, 3 και 4), είναι σαφώς προσανατολισμένο στις ως άνω ελεγκτικές απαιτήσεις του ν. 3492/2006. Ειδικότερα:

23. Μεταξύ των επιχειρησιακών στόχων της Γενικής Επιθεώρησης του ΥΠΕΞ περιλαμβάνεται, αφενός η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στην ηγεσία του Υπουργείου με στόχο τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνου και των διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου (άρθρο 21 παρ. 2 περ. β΄) και αφετέρου ο εντοπισμός και η άμεση και αποτελεσματική διερεύνηση υποθέσεων παράτυπης συμπεριφοράς, παραβίασης της ακεραιότητας και διαφθοράς, οι οποίες συντελούνται με την εμπλοκή υπαλλήλων του Υπουργείου ή των εποπτευόμενων φορέων σε ποινικά αδικήματα και πειθαρχικά παραπτώματα (άρθρο 21 παρ. 2 περ. δ΄).

Επίσης, μεταξύ των αρμοδιοτήτων της (και ειδικά του Γραφείου Ελέγχου και Διερεύνησης Καταγγελιών) που θεσπίζονται με τον παραπάνω νόμο, στο άρθρο 24, περιλαμβάνονται ρητά, η διενέργεια στοχευμένου οικονομικού και διαχειριστικού ελέγχου δημοσίων υπολόγων και δημοσίων διαχειρίσεων και ο καταλογισμός των ευθυνομένων (περ. ε΄), η διερεύνηση των υποθέσεων παραβίασης της ακεραιότητας και διαφθοράς, στις οποίες φέρονται να εμπλέκονται υπάλληλοι του Υπουργείου ή του εποπτευόμενου φορέα (περ. α΄), η

διερεύνηση καταγγελιών και στοιχείων, που αφορούν στην εμπλοκή υπαλλήλων του Υπουργείου ή του εποπτευόμενου φορέα σε πειθαρχικά και ποινικά αδικήματα (περ. δ΄) και η επανεξέταση παλαιών υποθέσεων για τον εντοπισμό στοιχείων που μπορούν να αξιοποιηθούν προς περαιτέρω έρευνα (περ. ζ΄).

24. Η παραπάνω ερμηνευτική προσέγγιση ως προς τις ελεγκτικές αρμοδιότητες της Γενικής Επιθεώρησης του ΥΠΕΞ ενισχύεται και από το τελευταίο εδάφιο της περίπτωσης α΄ του άρθρου 200 του ν. 4781/2021, σύμφωνα με το οποίο, η αρμοδιότητα του Τμήματος ΙΙ Ελέγχου της Ζ1 Διεύθυνσης αναφορικά με τον έλεγχο των έργων/δράσεων που υλοποιούνται από τη Ζ΄ Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακής και Ανθρωπιστικής Αρωγής και τους φορείς υλοποίησης προγραμμάτων, όπως ο έλεγχος αυτός εξειδικεύεται παρακάτω στην ίδια διάταξη, δεν μεταβάλλει τις αρμοδιότητες των ελεγκτικών οργάνων του Δημοσίου. Η προαναφερόμενη πρόβλεψη δεν μπορεί παρά να αφορά σε έναν δευτερογενή, εξωτερικό έλεγχο από όργανα άλλα, πέραν της Ζ΄ Γενικής Διεύθυνσης και των Διευθύνσεων που υπάγονται σε αυτήν. Διαφορετική ερμηνεία της εν λόγω διάταξης θα στερείτο νοήματος.

25. Στα παραπάνω συνηγορεί, επίσης, και το γεγονός ότι ο ν. 4795/2021 που διατηρεί σε ισχύ τη διάταξη του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 12 του ν. 3492/2006, με το οποίο ρητά προβλέπεται η άσκηση αρμοδιοτήτων μονάδας εσωτερικού ελέγχου στο Υπουργείο Εξωτερικών από την Υπηρεσία Γενικής Επιθεώρησης του Υπουργείου τούτου, είναι μεταγενέστερος του ν. 4781/2021. Από τη νεότερη αυτή ρύθμιση του ν. 4795/2021, κατ' ουσία επιβεβαιωτική των ερμηνευτικά συναγομένων από τις διατάξεις του ν. 4781/2021, δεν καταλείπεται καμιά αμφιβολία ως προς τις παραπάνω αρμοδιότητες της Γενικής Επιθεώρησης του Υπουργείου Εξωτερικών, ως μονάδας εσωτερικού ελέγχου του εν λόγω Υπουργείου.

26. Στην περίπτωση του ερωτήματος, οι παράνομες πράξεις που θα διερευνήσει η αρμόδια υπηρεσία, προκειμένου να προσδιορίσει τους υπευθύνους, να τους καλέσει σε ακρόαση, να συντάξει σχετική έκθεση και σχέδια καταλογιστικών πράξεων, αν συντρέχει νόμιμος προς τούτο λόγος, δεν αφορούν στην πλημμελή ή μη εκτέλεση εκκρεμούς σύμβασης, αλλά σε μη νόμιμες διοικητικές αποφάσεις και εγκρίσεις για χρηματοδοτήσεις συγκεκριμένης ΜΚΟ, καθώς και παράνομες εγκρίσεις πληρωμών για μη επιλέξιμες δαπάνες, οι οποίες φαίνεται να αποτελούν προϊόν ποινικών αδικημάτων. Προέκυψαν δε αυτές ετεροχρονισμένα και μάλιστα

πολλά έτη μετά την έγκριση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου των συμβάσεων με την ΜΚΟ, μετά την έκδοση απόφασης ποινικού Δικαστηρίου και βουλεύματος Δικαστικού Συμβουλίου.

27. Επομένως, σε συνέπεια με τα προεκτεθέντα, αρμοδιότητα για την διενέργεια των παραπάνω πράξεων, ζήτημα για το οποίο προέκυψε διχογνωμία μεταξύ των Υπηρεσιών του Υπουργείου Εξωτερικών, έχει η Γενική Επιθεώρηση του Υπουργείου αυτού.

Απάντηση

28. Με βάση τα παραπάνω, στο ερώτημα που υποβλήθηκε το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α' Τμήμα) γνωμοδοτεί, ομόφωνα, ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4781/2021, αρμόδια υπηρεσία για τη διενέργεια ελέγχου των χρηματοδοτήσεων προς Μη Κυβερνητική Οργάνωση (ΜΚΟ) και της δημόσιας διαχείρισης που αυτή διεξήγαγε, ως προς τις οποίες έχουν προκύψει ποινικές ευθύνες κατόπιν οριστικής απόφασης ποινικού δικαστηρίου και αμετάκλητου παραπεμπτικού βουλεύματος, για τη σύνταξη έκθεσης ελέγχου, την ακρόαση των εμπλεκόμενων προσώπων, τον προσδιορισμό των ευθυνόμενων υπολόγων και τυχόν συνευθυνόμενων προσώπων και τη σύνταξη σχεδίου καταλογιστικής πράξης προς τον διατάκτη Υπουργό Εξωτερικών, είναι η Γενική Επιθεώρηση του Υπουργείου Εξωτερικών.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 20 Μαΐου 2021

Η Πρόεδρος

Ευγενία Βελώνη

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

Ουρανία Πατσοπούλου

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Ψηφιακά υπογεγραμμένο από EVGENIA VELONI
Ημερομηνία: 2021.05.20 11:56:59 EEST

Digitally signed by OURANIA PATSOPOULOU
Date: 2021.05.20 11:41:35 EEST